

Kansalaisten käsitykset ilmastonmuutoksesta

Taloustutkimus Oy
Tammikuu 2007
Päivi Wennerström

Tutkimuksen taustaa 1

- Taloustutkimus on tehnyt vuosina 2002, 2004 ja 2007 tutkimuksen, jossa on kartoitettu suomalaisten käsityksiä ja tietoa ilmastonmuutoksesta
- Tulokset ovat vertailukelpoisia ja käsitysten kehittymistä 5 vuoden aikana voidaan tarkastella tiettyjen kysymysten kohdalla
- Uusia kysymyksiä on lisätty niiden ajankohtaisuuden takia (esim. tänä vuonna kampanjan huomaamiseen liittyvät kysymykset ja lisätyt vastausvaihtoehdot useissa kysymyksissä)
- Tutkimus on toteutettu joka kerralla osana valtakunnallista Omnibus-tutkimusta, jonka kohderyhmänä on maamme 15-79-vuotias väestö (pl. Ahvenanmaa)
- Vastaaajajoukko on kiintiöity siten että otos vastaa ko. ikäisiä suomalaisia iän, sukupuolen, läänin ja kuntatyyppin mukaan

Tutkimuksen taustaa 2

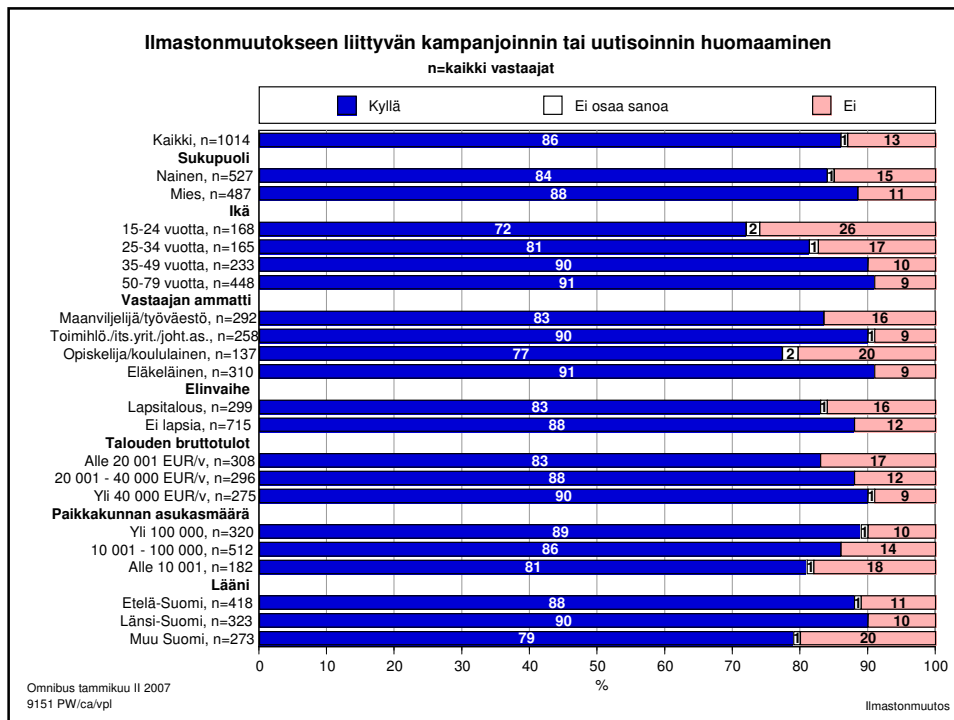
3

- Vastaajia oli 1014 yhteensä 90 eri paikkakunnalla, joista kaupunkeja oli 49 ja kuntia 41
- Haastattelut tehtiin 12. – 28.1.2007
- Haastattelutyöhön osallistui 58 Taloustutkimuksen koulutettua tutkimushaastattelijaa

Tutkimuksen sisältö

4

- Ilmastonmuutokseen liittyvän kampanjoinnin tai uutisoinnin huomaaminen ja sen vaikutus omaan elämään tai toimintatapoihin
- Ilmastonmuutoksen maailmanlaajuiset vaikutukset
- Syyt ilmaston lämpenemiseen
- Ilmastonmuutoksen vaikutukset vastaajan elämään
- Erilaisten uhkien vakavuus (mm. ilmastonmuutos)
- Mitä voi itse tehdä ilmastonmuutoksen torjumiseksi
- Valmius tehdä erilaisia asioita ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi
- Asioiden vaikutus ihmisten elämään (mm. ilmastonmuutos)
- Vastaajan kulutustottumukset
- Ilmastonmuutos-kampanjan mainonnan huomaaminen (printti ja radio)

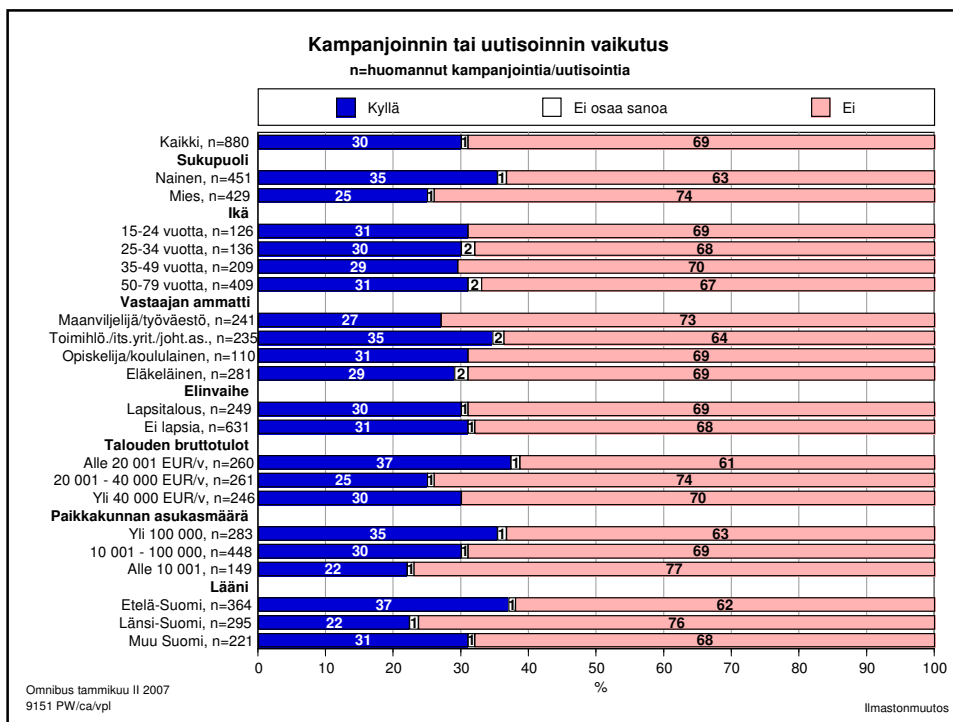
ILMASTONMUUTOS 2007

Ilmastonmuutoskampanjoinnin /-uutisoinnin huomaaminen

6

- Ilmastonmuutokseen liittyvä kampanjointi ja uutisointi on jäänyt huomaamatta vain harvoilta; alle 25-vuotiaat ovat tosin huomanneet sitä selvästi vähemmän kuin vanhemmat vastaajat
- Alueellisesti asiaan on kiinnitetty huomiota eniten Etelä- ja Länsi-Suomessa
- Pienituloisimmat ja pienemmillä paikkakunnilla asuvat ovat niinikään huomanneet ilmastonmuutoksesta puhuttavan julkisuudessa harvemmin kuin muut

taloustutkimus oy Tammikuu 2007/pw

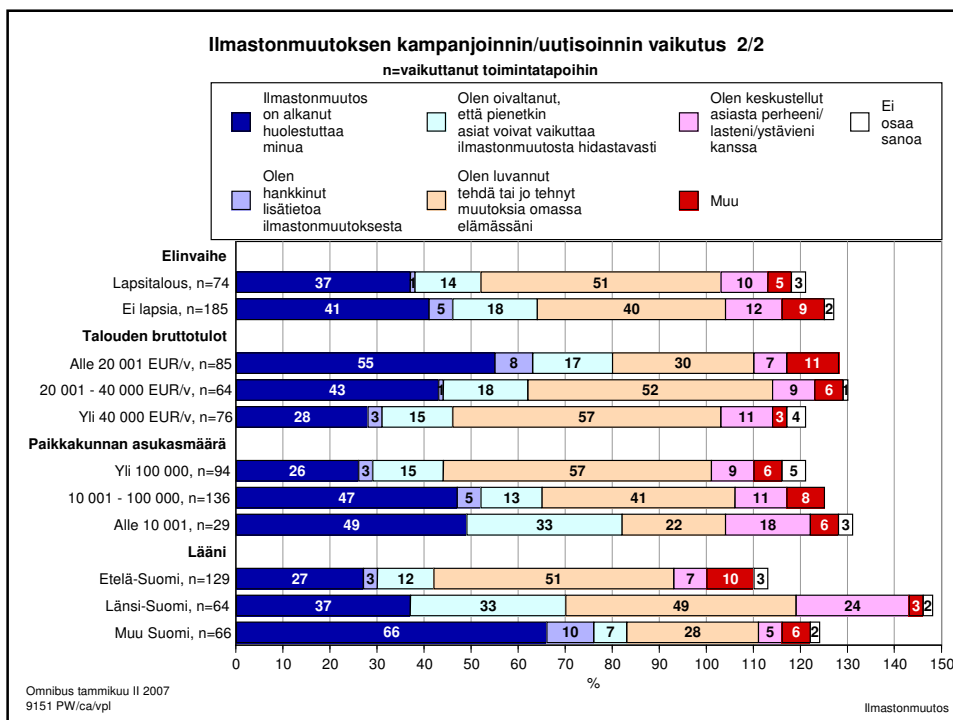
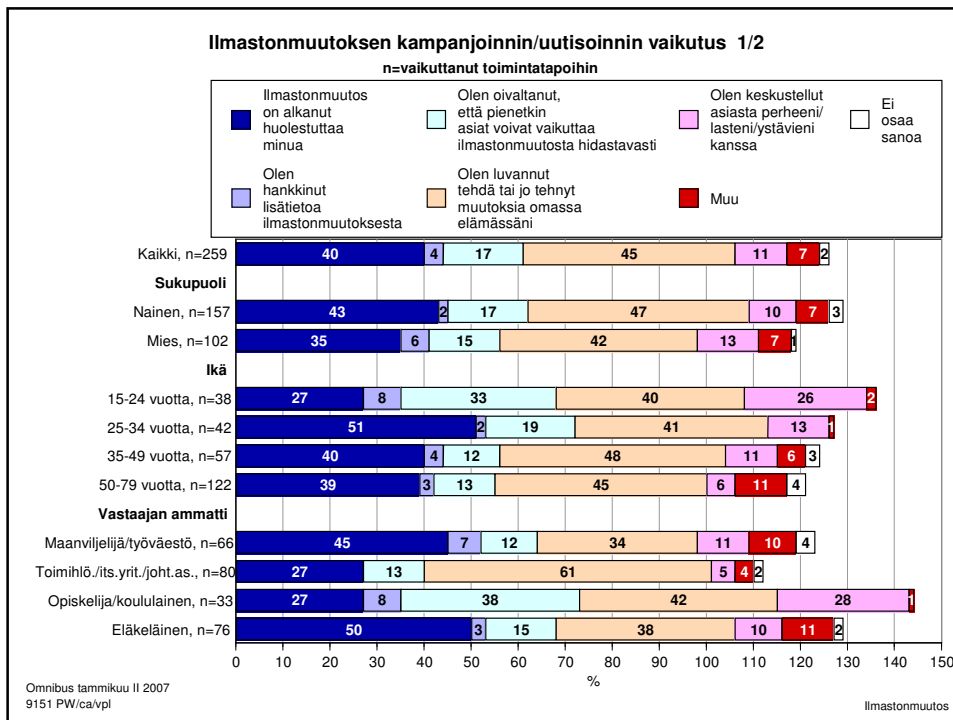
ILMASTONMUUTOS 2007

Ilmastonmuutostkampanjoinnin/-uutisoinnin vaikutus

8

- Ilmastonmuutokseen liittyvää kampanjointia tai uutisointia huomanneista lähes joka kolmas sanoo tällä olleen jotain vaikutusta heidän omaan elämäänsä tai toimintatapoihinsa
- Naiset ovat omaksuneet viestin paremmin kuin miehet
- Eri-ikäiset vastaajat eivät eroa toisistaan merkittävästi
- Toimihenkilöitä asia on puhutellut enemmän kuin muita ammattiryhmiä
- Vaikka pienituloiset olivat huomanneet kampanjointia tai uutisointia muita heikommin, sanoma on puhutellut heitä useammin kuin muita
- Suuremmilla paikkakunnilla ja Etelä-Suomessa asuvat sanovat kampanjoinnin/uutisoinnin vaikuttaneen heidän elämäänsä muita vastaajia useammin (Länsi-Suomi on selvästi heikoin alue)

taloustutkimus oy Tammikuu 2007/pw

Miten kampanjointi/uutisointi on vaikuttanut? 1(2)

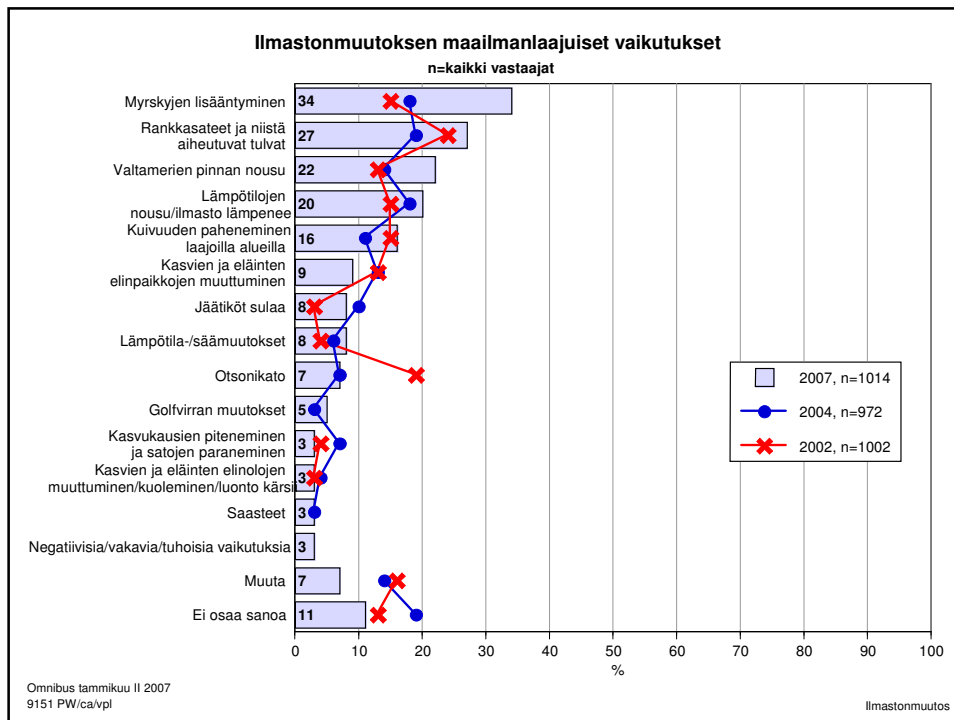
11

- Ilmastonmuutoksesta kampanjoiminen ja sen uutisoiminen ovat vaikuttaneet alkaneet huolestuttaa kahta vastaajaa viidestä ja lähes joka toinen vaikutuksen myöntäneistä on jo tehnyt tai ainakin luvannut tehdä muutoksia omassa elämässään
 - On kuitenkin muistettava, että kaikista vastaajista (n = 1014) em. vaikutukset koskevat (vain) noin joka kymmenettä vastaajaa kummassakin ryhmässä
- Eniten huolestumista on havaittavissa seuraavissa ryhmissä: 25-34-vuotiaat, eläkeläiset, alle 20000 euron vuositulon taloudet, keskikokoiset ja pienet paikkakunnat sekä Itä- ja Pohjois-Suomi
- Lupauksia tai muutoksia ovat tehneet eniten toimihenkilöt, isoilla paikkakunnilla asuvat, etelä- ja länsisuomalaiset ja parhaiten ansaitsevat

Miten kampanjointi/uutisointi on vaikuttanut? 2(2)

12

- Ystävien, sukulaisten ja tuttavien kanssa ovat asiasta keskustelleet erityisesti nuorimmat vastaajat, muut kuin eteläsuomalaiset sekä pienimmillä paikkakunnilla asuvat
- Pientenkin asioiden vaikutuksen ilmastonmuutoksen hidastamisessa ovat oivaltaneet varsinkin 15-24-vuotiaat ja länsisuomalaiset sekä pienimmillä paikkakunnilla asuvat
- Lisätietoa ilmastonmuutoksesta ei ole hankittu kovin usein, lukuun ottamatta opiskelijoita ja koululaisia; miehet ovat tässä suhteessa naisia aktiivisempia

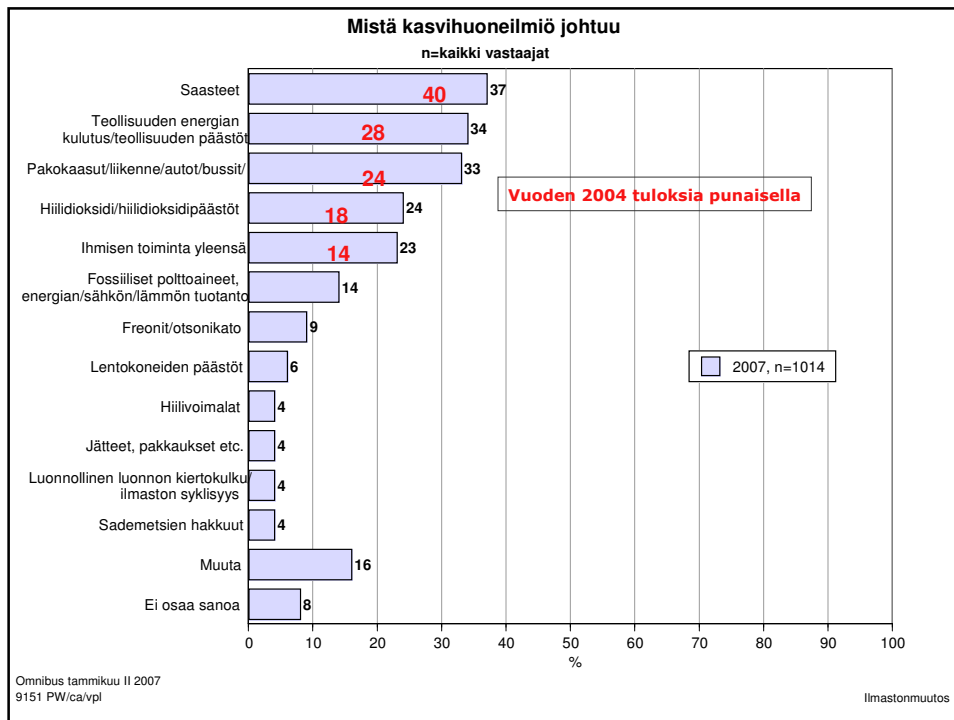

ILMASTONMUUTOS 2007

Ilmastomuutoksen maailmanlaajuiset vaikutukset 14

- Kysyttäessä ilmastomuutoksen vaikutuksista näyttävät kulloinkin tuoreessa muistissa olevat tapahtumat vaikuttavan vastauksiin; niinpä tammikuiset myrskyt nousivat ylivoimaisesti useimmin mainituiksi vaikutuksiksi
- Useimmin mainitut 5-6 vaikutusta ovat kuitenkin olleet joka tutkimuskerralla samat
- Myrskyjen lisääntymisen mainitsevat muita selvästi useammin 50-79-vuotiaat vastaajat, 25-34-vuotiailla on eniten mainittu vaikutus lämpötilojen nousu (myrskyjen ohella), 15-24-vuotiailla taas korostuu kuivuuden paheneminen

taloustutkimus oy Tammikuu 2007/pw

ILMASTONMUUTOS 2007

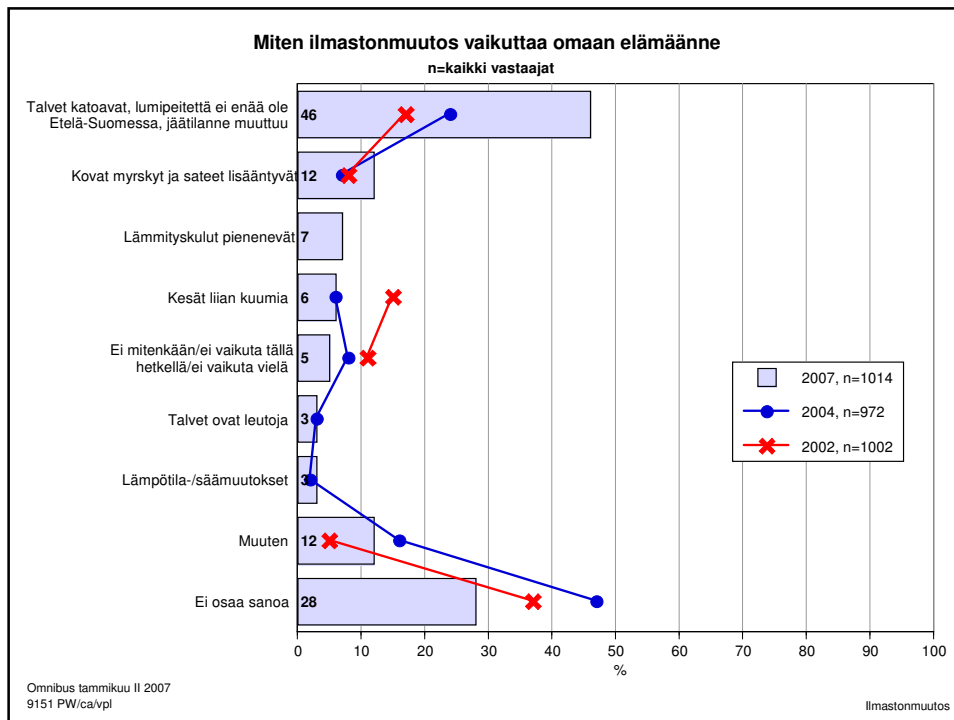
Mistä kasvihuoneilmiön voimistuminen johtuu?

16

- Vaihtoehtojen sanamuotojen muokkauksen takia vertailua aikaisempiin tutkimuksiin ei ole kaikilta osin esitetty edellisessä kaaviossa
- Teollisuutta ja liikennettä syyllistetään tällä kertaa selvästi enemmän kasvihuoneilmiön voimistumisesta
- Syytä osataan mainita nykyään muutenkin enemmän, uusina tekijöinä mainitaan mm lentokoneiden päästöt, mutta myös luonnon luonnollinen kiertokulku ja ilmaston sykliisyys
- Etelä-Suomessa ja suurissa kaupungeissa korostuvat liikenteen ja teollisuuden vaikutukset
- Nuorimmat vastaajat mainitsevat merkittävästi useimmin liikenteen, 25-34-vuotiaat puolestaan teollisuuden, syntipukiksi kasvihuoneilmiöön
- Miesten vastauksissa korostuvat teollisuus, liikenne ja hiilidioksidipäästöt, naisilla taas saasteet ja ihmisen oma toiminta

taloustutkimus oy

Tammikuu 2007/pw

ILMASTONMUUTOS 2007

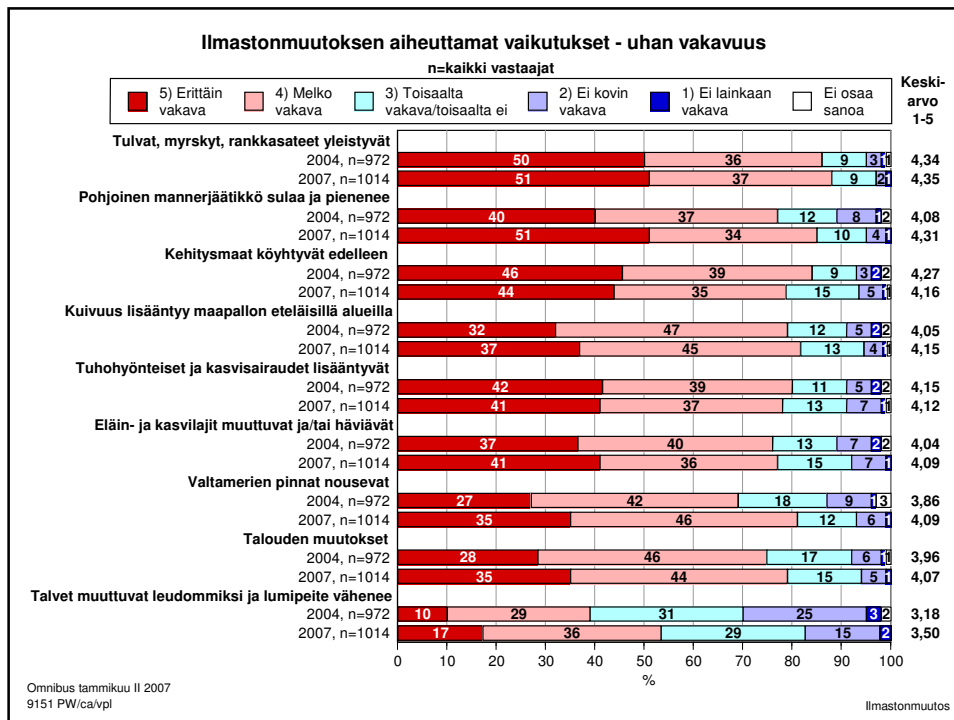
Ilmastonmuutoksen vaikutukset omaan elämään

18

- Kyselyn ajankohta vaikuttaa tässäkin kysymyksessä: eletessä tammikuussa lumettomassa ympäristössä nousee talvien katoaminen suurimmaksi vaikutukseksi
- Edelliseen liittyen löydetään myös positiivisia puolia, kuten lämmityskulujen pienentyminen
- Yhä useammalla vastaajalla on nyt mielipide asiasta eli kampanjointi ja uutisointi on lisännyt kansalaisten tietoisuutta

taloustutkimus oy

Tammikuu 2007/pw

ILMASTONMUUTOS 2007

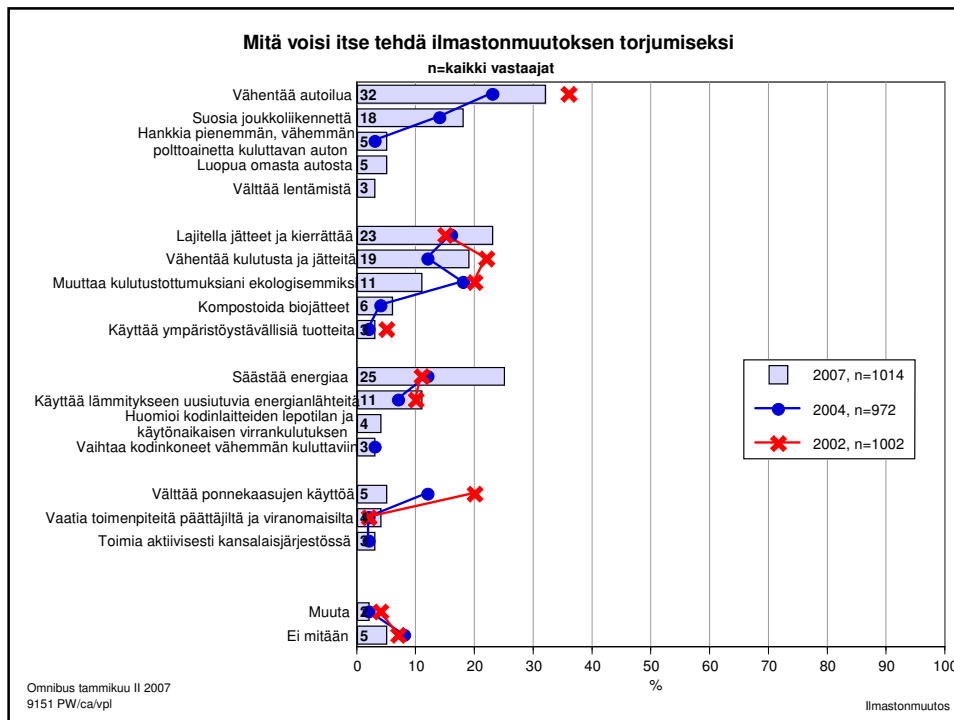
Ilmastonmuutoksen aiheuttamat vaikutukset – uhkien vakavuus

20

- Vastaajille esitettiin 9 erilaista ilmastonmuutoksen vaikutusta (vaikutusten käytännön merkitystä oli selvennetty) ja kysyttiin, kuinka vakavana uhkana he pitävät kutakin niistä
- Vakavimpana uhkana pidetään edelleen tulvien, myrskyjen ja rankkasateiden yleistymistä
- Kolmen vuoden takaisin tuloksiin verrattuna suurin muutos on tapahtunut pohjoisen mannerjäätikön sulamisen aiheuttamassa uhassa, mikä onkin nyt toisella sijalla
- Pienimpänä uhkana pidetään talvien leudontumista ja lumipeitteen vähenemistä, mutta tämänkin uhan vakavuus on kasvanut
- Naiset suhtautuvat melkein kaikkiin vaikutuksiin vakavammin kuin miehet, eläin- ja kasvilajien häviäminen huolettaa vähiten 50-79-vuotiaita

taloustutkimus oy

Tammikuu 2007/pw

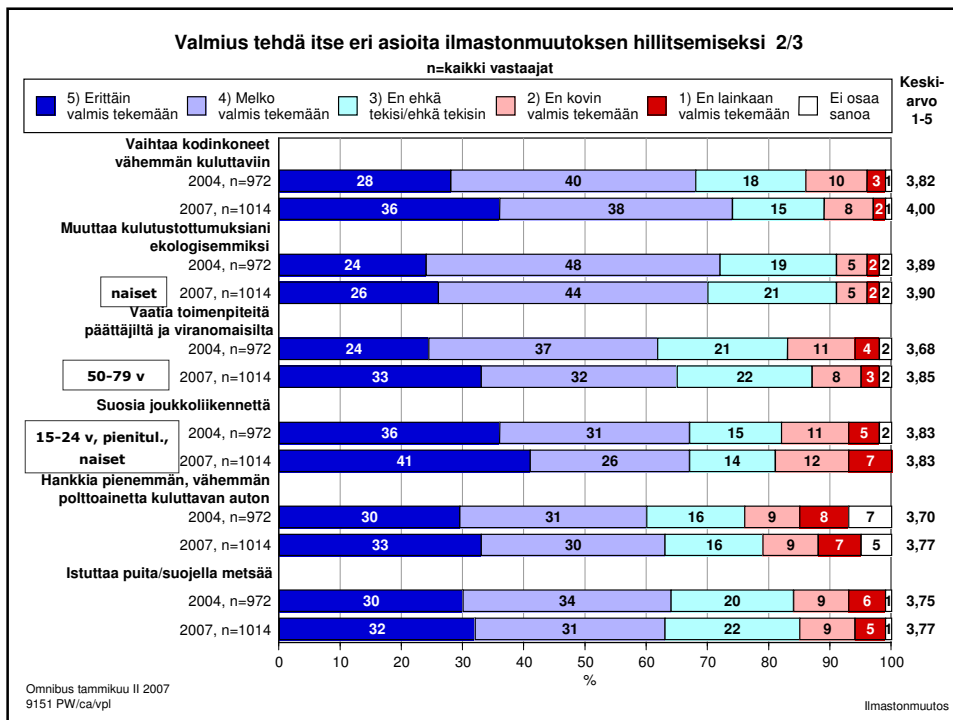
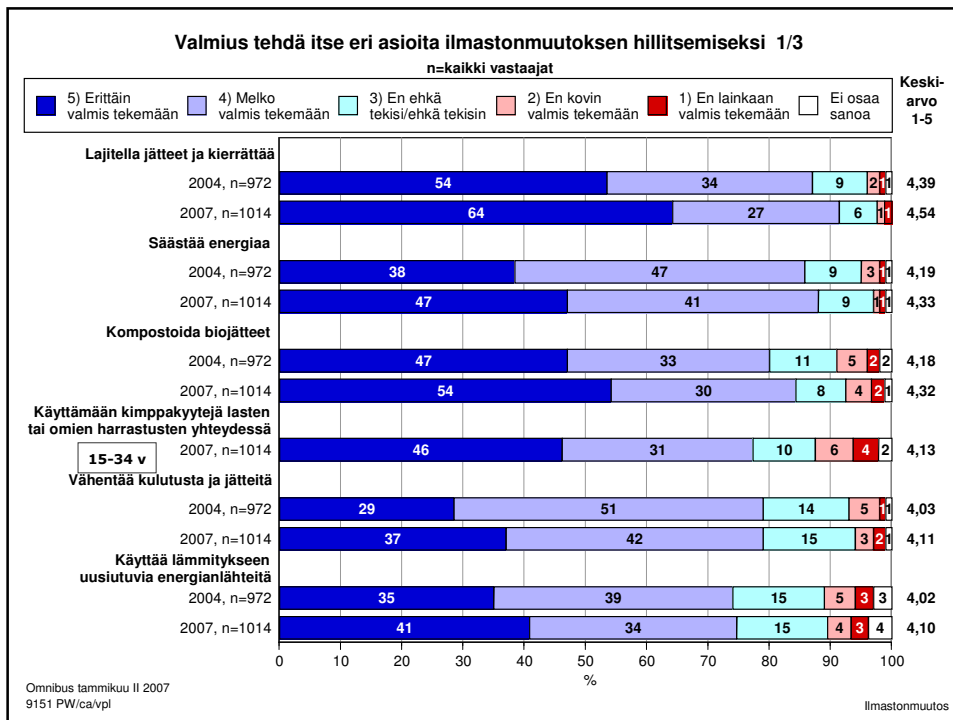

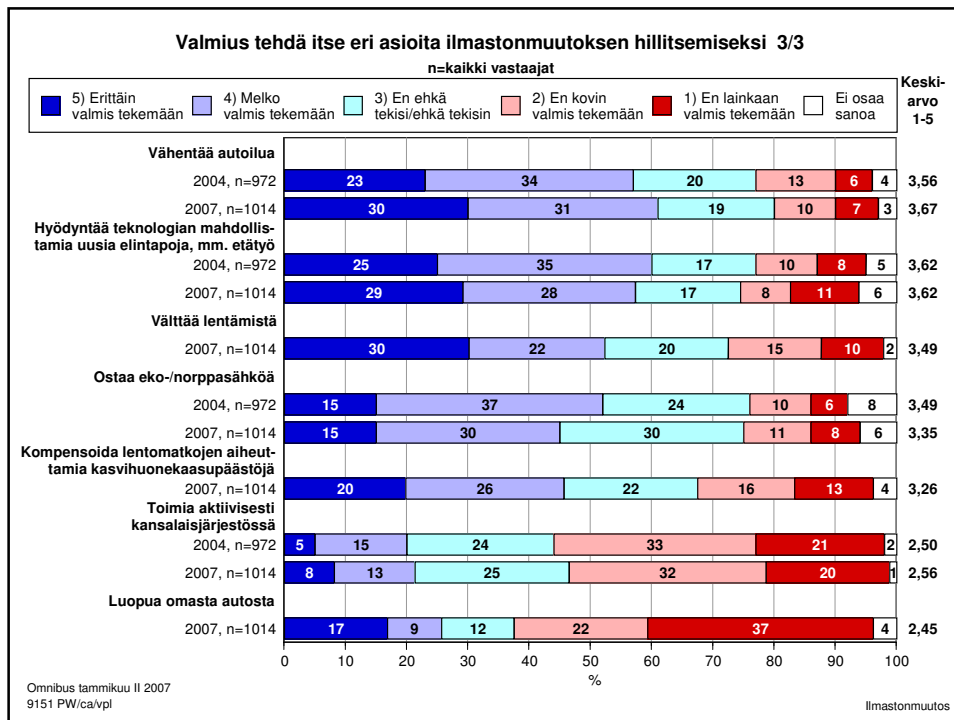
ILMASTONMUUTOS 2007

Mitä voi tehdä itse ilmastonmuutoksen torjumiseksi? 22

- Vastaajat saivat spontaanisti kertoa, mitä asioita ihminen voi tehdä ilmastonmuutoksen torjumiseksi
- Kuviossa on ryhmitelty vastaukset aihepiireittäin: liikenteeseen, jätteiden käsittelyyn ja kierrätykseen, energian säästämiseen ja sekalaisiin keinoihin
- Autoilun vähentäminen (miehet) on tärkein yksittäinen tapa, siihen liittyy olennaisesti joukkoliikenteen suosiminen (15-24 v)
- Kotitalouden arjessa on mahdollisuus kierrättää ja lajitella jätteet (naiset)
- Energian säästäminen yleisesti tai erilaiset energiansäästö-keinot saavat myös paljon kannatusta etenkin miehiltä
- Enää vain 5 % vastaajista ei osaa sanoa yhtään keinoa

taloustutkimus oy Tammikuu 2007/pw

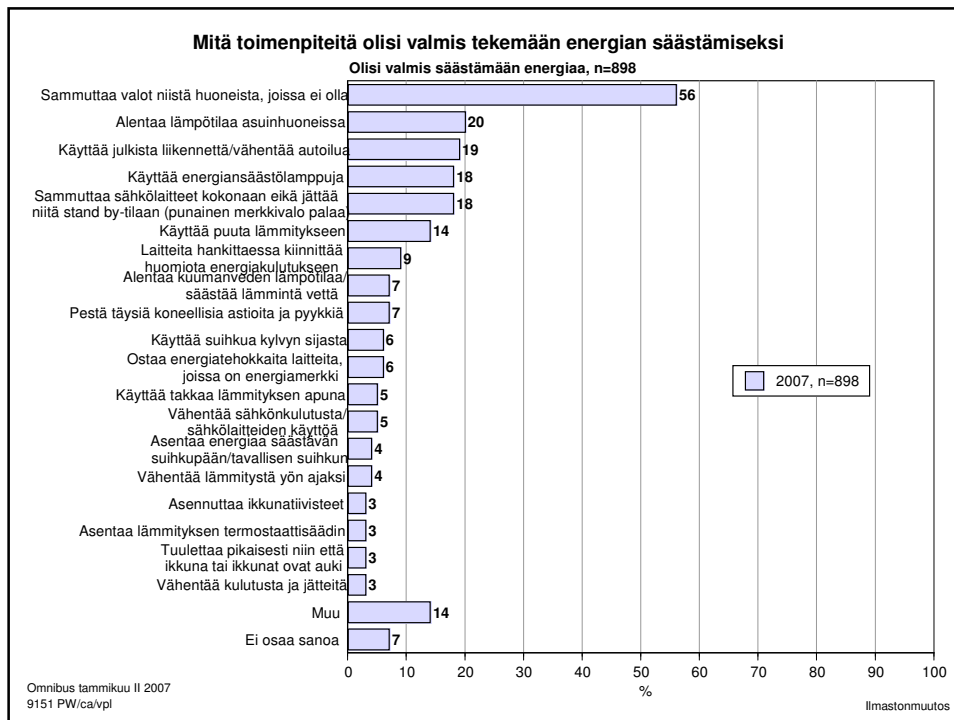
ILMASTONMUUTOS 2007

Valmius tehdä erilaisia asioita ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi 26

- Vastaajat ovat nyt vähintään yhtä valmiita tekemään kaikkia ehdotettuja toimia ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi kuin vuonna 2004
- eniten valmius tekemiseen on lisääntynyt jätteiden lajittelussa ja kierrättämisessä, kompostoisissa ja energian säästämässä yleensä
- merkittävä lisäys näkyy myös toimenpiteiden vaatimisessa päättäjiltä ja viranomaisilta
- Tälle kierrokselle lisätyistä keinoista halutuimmalta näyttää kimpakyytien käyttäminen lasten tai omien harrastusten yhteydessä; omasta autosta luopuminen on kuitenkin useimmille melko mahdoton ajatus
- Kaaviioihin on merkitty sellaiset taustaryhmät, joissa valmius tehdä jotakin on keskimääräistä korostuneempi

taloustutkimus oy

Tammikuu 2007/pw

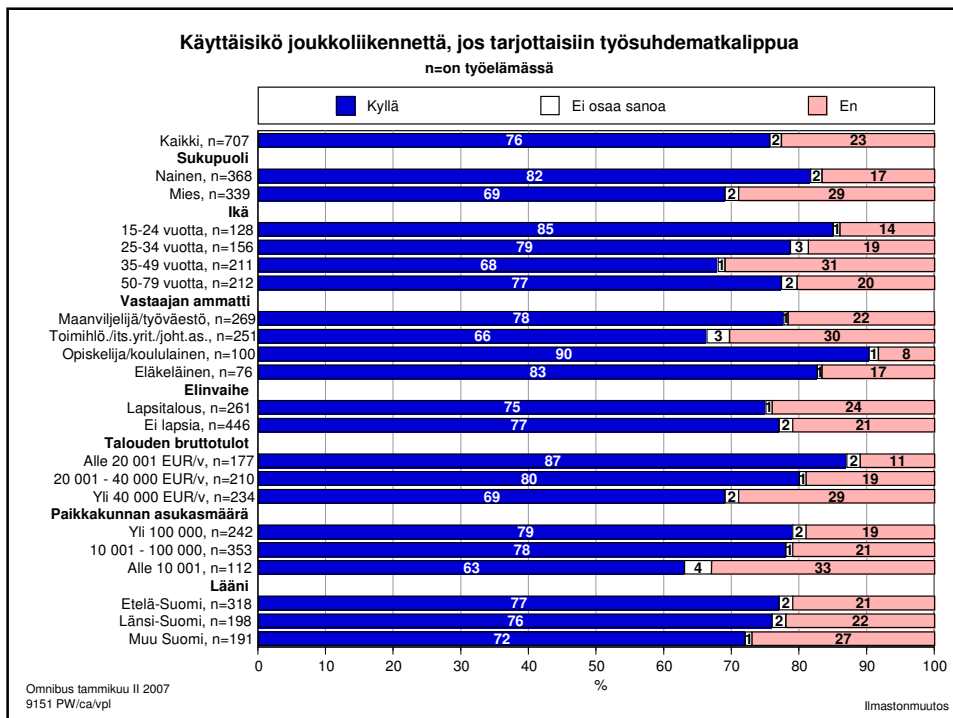
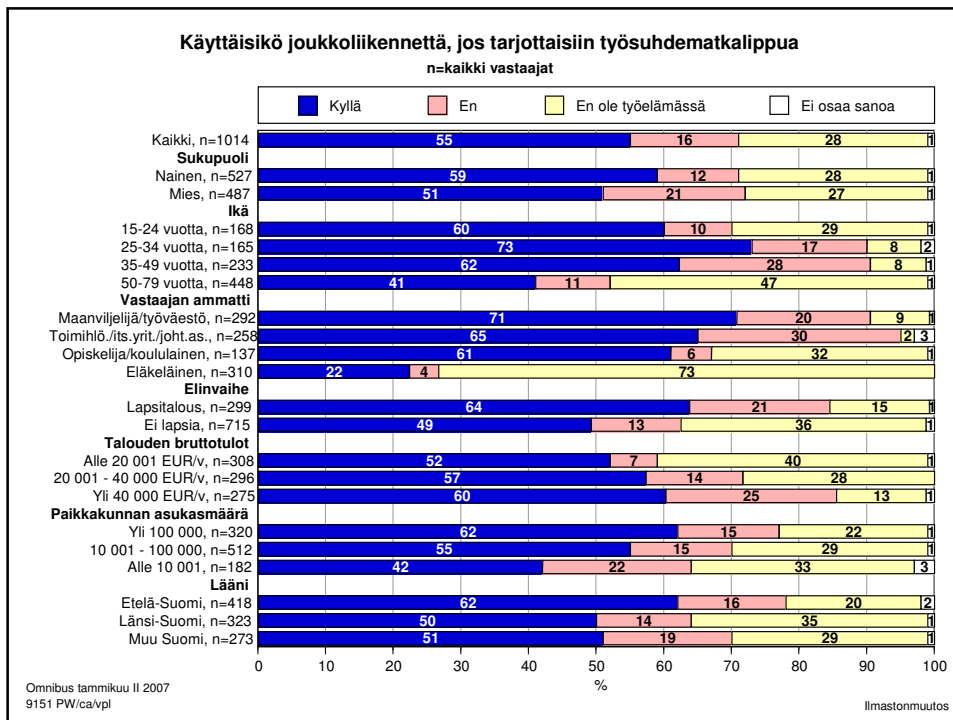

ILMASTONMUUTOS 2007

Mitä toimenpiteitä olisi valmis tekemään energian säästämiseksi? 28

- Niiltä vastaajilta, jotka sanoivat olevansa erittäin tai melko valmiita säästämään energiaa, kysyttiin spontaanisti, mitä toimenpiteitä he sitten tekisivät
 - Ylivoimainen (ja helpoin) toimenpide on sammuttaa valot niistä huoneista joissa ei olla (naiset, 35-49-v, 1 hengen taloudet ja isot paikkakunnat ja Etelä-Suomi)
 - Lämpötilan alentamista huoneissa suosisivat etenkin 50-79-vuotiaat, toimihenkilöt, hyvätuloiset ja isoissa kaupungeissa asuvat
 - Sähkölaitteiden sammuttaminen kokonaan on mennyt perille nuorille vastaajille (myös isot kaupungit)
 - Yksittäisiä keinoja on varsin paljon!

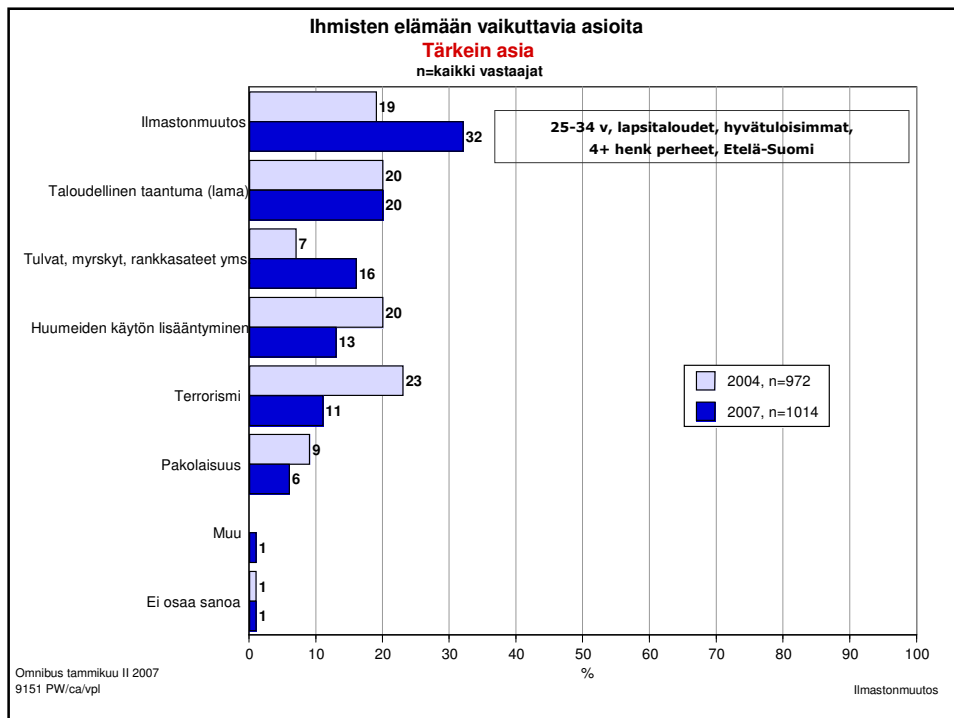
taloustutkimus oy Tammikuu 2007/pw

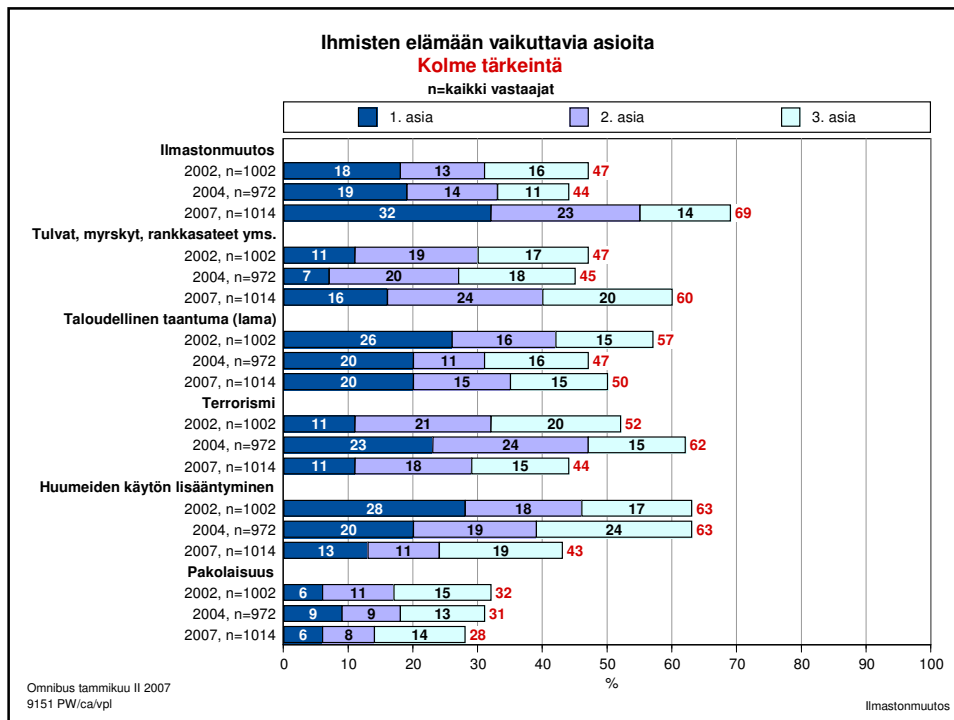

Käyttäisikö työsuhdematkalippua?

31

- Vastaajilta kysyttiin myös heidän kiinnostustaan paljon puhuttua työsuhdematkalippua kohtaan
- Merkittävä osa vastaajista ei ole työelämässä jolloin asia ei koske heitä suoranaisesti
- Työelämässä olevia asia kiinnostaa kuitenkin kovasti
 - Naiset, nuoret, työväestö ja isoissa kaupungeissa asuvat ovat innokkaimpia
 - Iän myötä kiinnostus laskee nousten taas yli 50-vuotiaiden ryhmässä

2007

ILMASTONMUUTOS

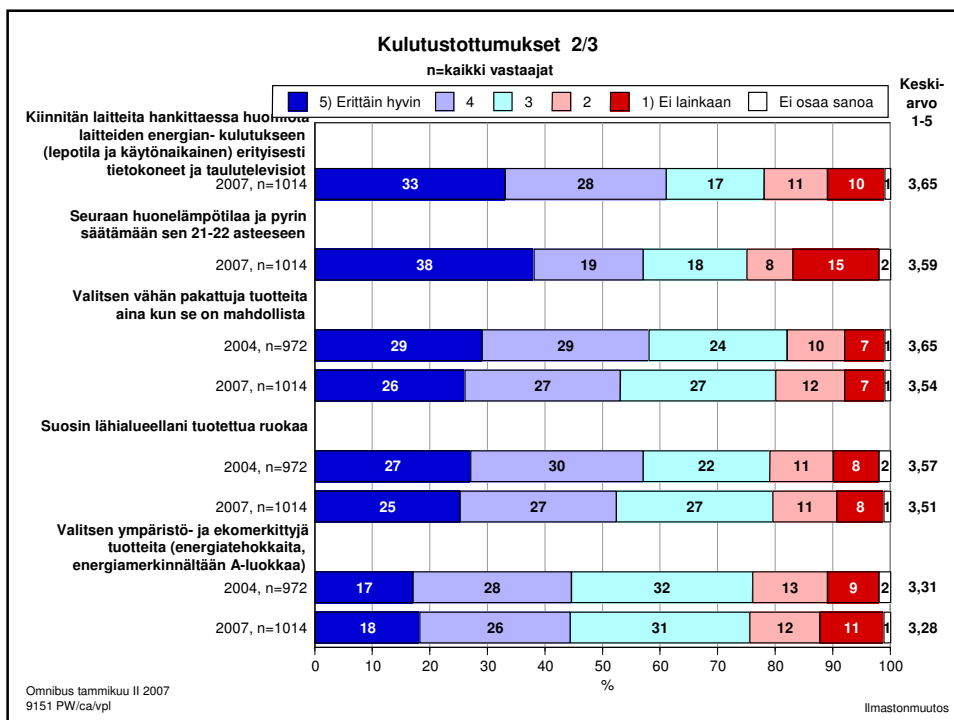
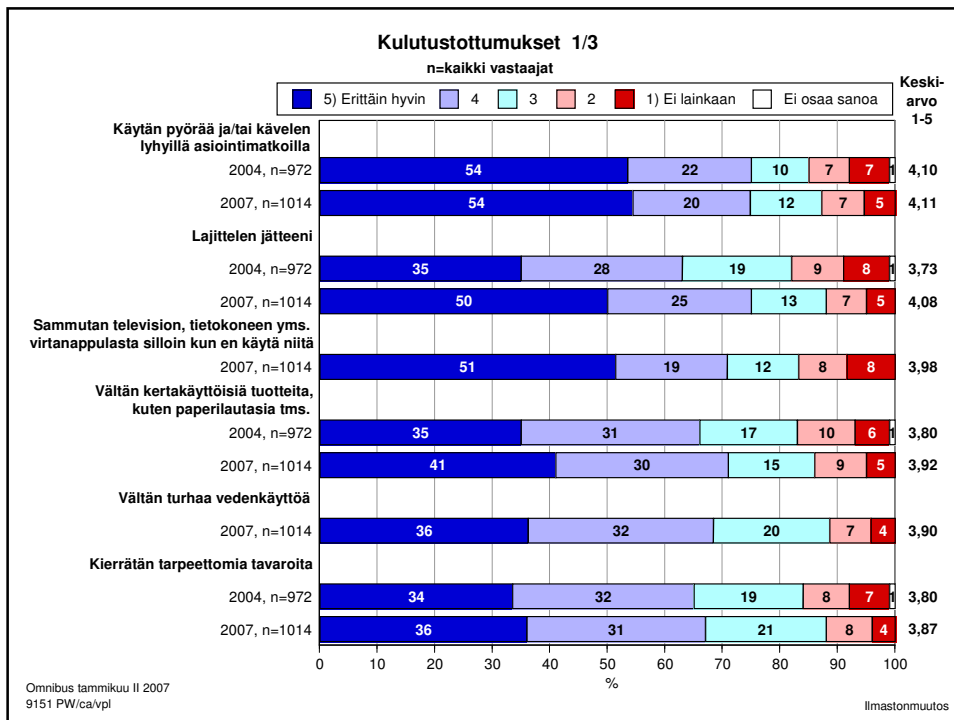
Tiettyjen asioiden vaikutus elämään

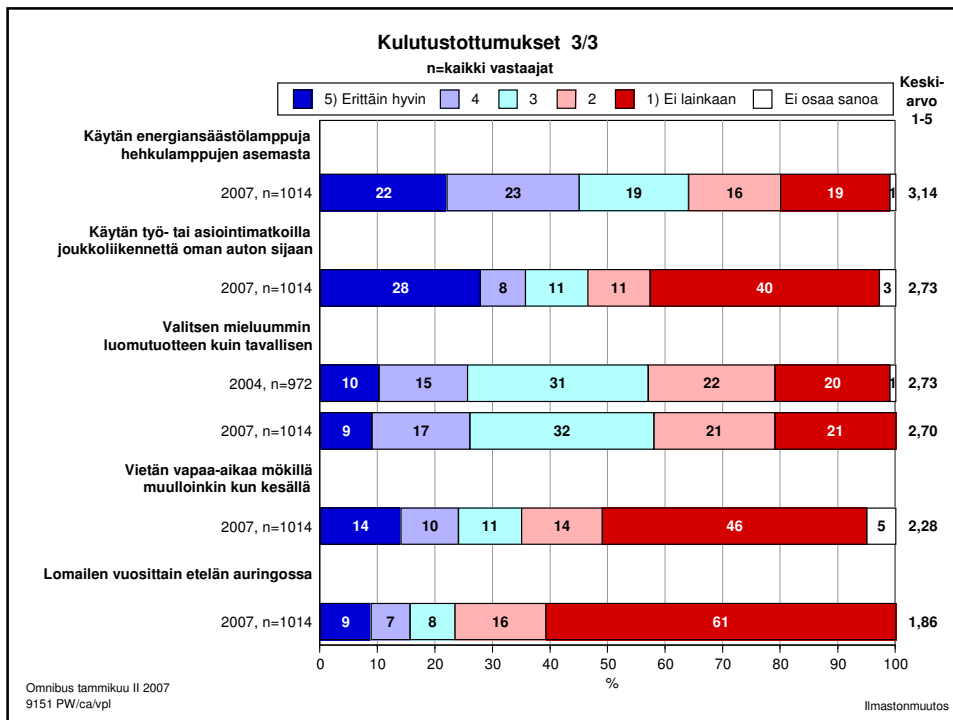
34

- Jokaisella tutkimuskerralla on myös esitetty kysymys, jossa vastaajia pyydetään valitsemaan kuudesta luetellusta asiasta kolme tärkeintä eli asioita, joilla on eniten vaikutusta ihmisen elämään nyt ja tulevaisuudessa
 - Ensimmäistä kertaa ilmastonmuutosta pidetään kaikkein tärkeimpänä asiana ja laskettaessa yhteen kaikki maininnat se säilyttää johtoasemansa
 - Aikaisempina vuosina tärkeimpänä pidetty huumeiden käytön lisääntyminen on saanut antaa tilaa taloudelliselle taantumalle sekä ilmastonmuutokseen läheisesti liittyville tulville, myrskyille ja rankkasateille
 - Ilmastonmuutoksen vakavuus puhuttelee tällä hetkellä ihmisiä aivan eri tasolla kuin aikaisemmin

taloustutkimus oy

Tammikuu 2007/pw

ILMASTONMUUTOS 2007

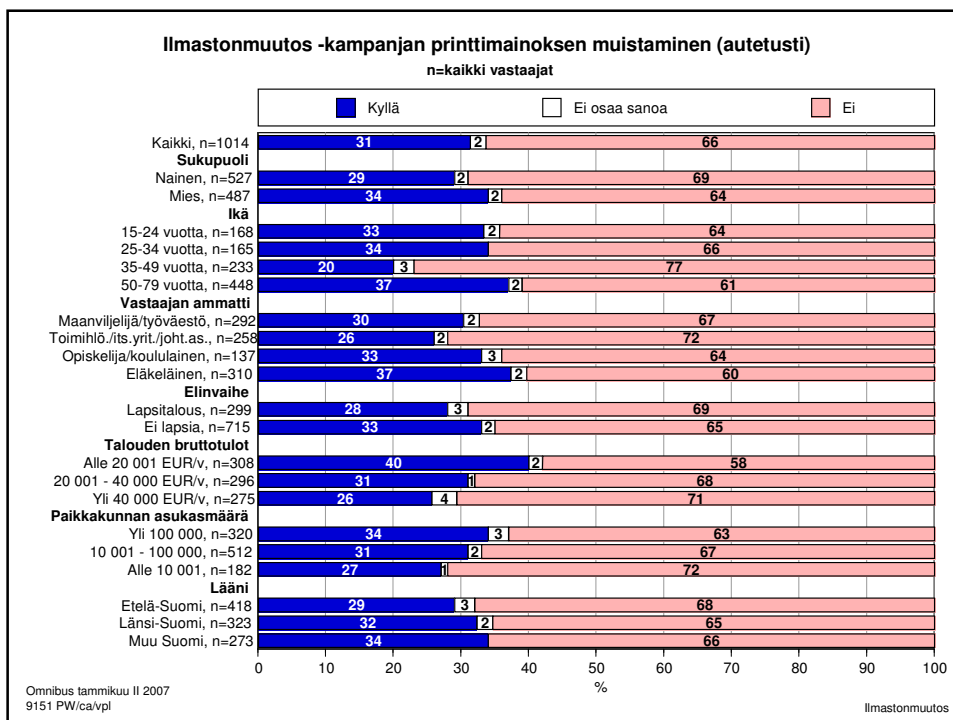
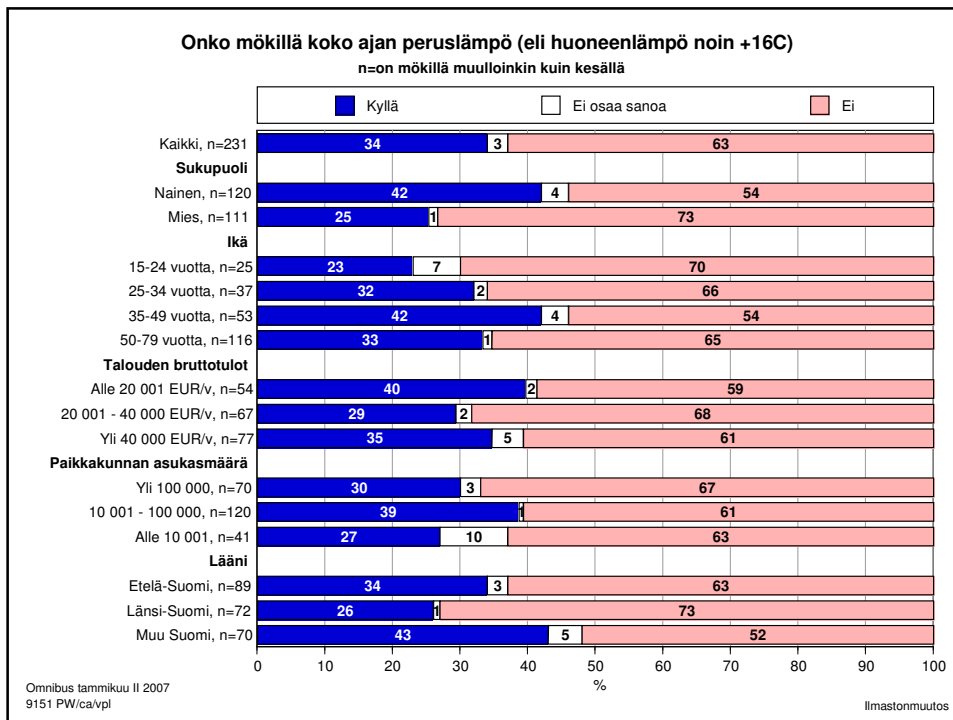
Kulutustottumuksista

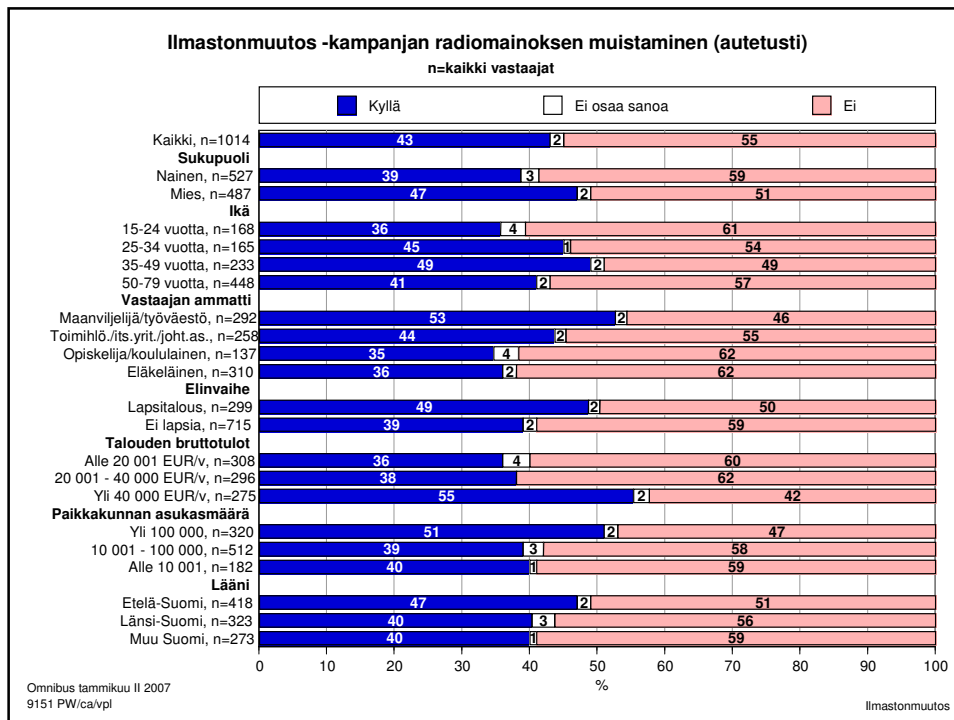
38

- Tällä viime tutkimuskerrasta laajennetulla väittämätavustolla haluttiin kartoittaa vastaajien arkipäivän kulutustottumuksia, ts. kuinka ympäristöystävällisesti ihmiset elävät
- Tälle kierrokselle oli lisätty monia uusia väittämiä, joista eniten saivat kannatusta television, tietokoneen tms sammuttaminen virtanappulasta kun niitä ei käytetä sekä turhan vedenkäytön välttäminen
- Tuloksissa ei ole merkittäviä eroja kolmen vuoden takaisiin

taloustutkimus oy

Tammikuu 2007/pw

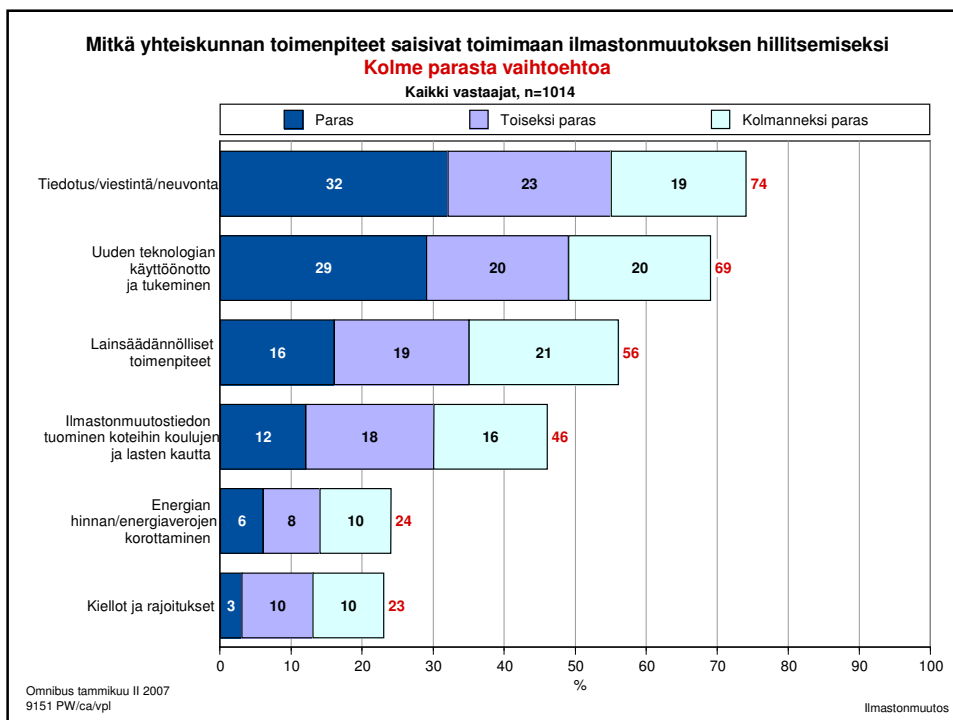
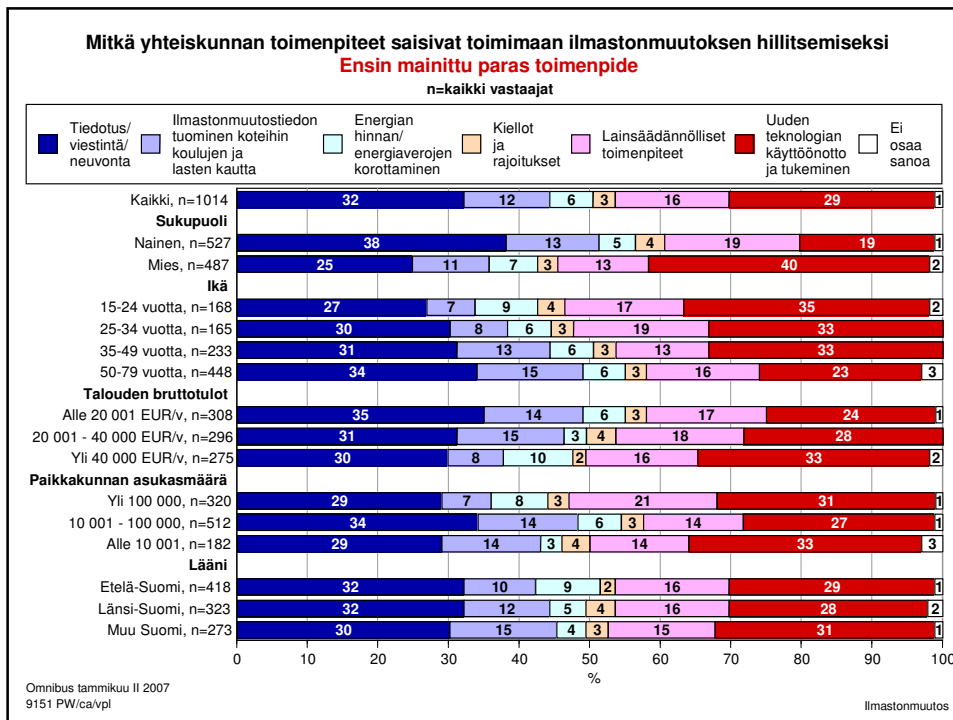
ILMASTONMUUTOS 2007

Ilmastomuutos-kampanjan huomaaminen

42

- Vastaajille näytettiin kampanjan printtimainos sekä soitettiin radiomainos (Hjalliksen lupaus)
- Printin muistaa nähneensä lähes joka kolmas, radiomainoksen muistaa kuulleensa selvästi useampi (43%)
- Miehet ovat huomanneet kumpaakin mainontaa hieman paremmin
- Radiomainoksen muistavat kuulleensa 35-49-vuotiaat, parempituloiset, lapsiperheet, työväestö ja toimihenkilöt ja Etelä-Suomessa asuvat
- Printti on tutumpi 50-79-vuotiaille ja pienempituloisille sekä isommilla paikkakunnilla asuville (lääniä suhteen ei eroja)

taloustutkimus oy Tammikuu 2007/pw

Yhteiskunnan toimenpiteet jotka saivat toimimaan

45

- Vastaajia pyydettiin lopuksi valitsemaan kortilla mainituista yhteiskunnan toimenpiteistä paras tapa, millä saataisiin ihmiset toimimaan ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi
- Kaksi keinoa nousee ylitse muiden; tiedotus/viestintä/neuvonta sekä uuden teknologian käyttöönotto ja tukeminen
 - naiset ovat tiedotuksen kannalla, miehet teknologian
 - 15-49-vuotiaat pitävät teknologiaa tehokkaampana, yli 50-vuotiaat puolestaan tiedottamista
- Kolmanneksi parhaana keinona pidetään lainsäädännöllisiä toimenpiteitä, neljäntenä ilmastonmuutostiedon tuomista koteihin koulujen ja lasten kautta
- Vähiten tehoa uskotaan olevan energian hinnalla tai kielloilla ja rajoituksilla